

Inleiding

Natuursteen is een product dat in historische gebouwen veelvuldig is toegepast. Bij herstel van natuursteen in monumentale gebouwen spelen niet alleen esthetische eisen maar ook technische eisen een belangrijke rol. Een verkeerde behandeling, materiaalkeuze of uitvoeringstechniek, heeft niet alleen grote gevolgen voor het uiterlijk, maar ook de levensduur van het natuursteen kan er sterk door worden beperkt. In dit infoblad is informatie te vinden over zaken die spelen bij het herstel van het natuursteen en het belang van het toepassen van de URL 4007.

Wat houdt de Uitvoeringsrichtlijn Steenhouwwerk in?

In de richtlijn wordt nauwkeurig omschreven hoe herstelwerkzaamheden van schades en onderhoudswerkzaamheden aan natuursteen moeten worden uitgevoerd. Daarbij wordt het volgende onderscheid gemaakt: 1- Eisen aan de toegepaste materialen; 2- Eisen aan de bewerking, verwerking en behandeling.

Wat is belangrijk bij herstel?

1. De juiste steenkeuze

Het is van belang om bij herstel van het natuursteen de juiste steensoort te kiezen:

- 1- Het uiterlijk dient overeen te komen met de bestaande situatie;
2. Er dient een kwalitatief goede steen te worden uitgezocht. Wanneer er bijvoorbeeld 'stylolieten' (brandlagen) in de natuursteen aanwezig zijn, kan dit leiden tot versnelde aantasting van het natuursteen (zie foto).

2. De juiste bewerking van de natuursteen

Voordat een natuursteen geplaatst wordt is er vaak een bewerking nodig om het uiterlijk van de natuursteen overeen te laten komen met de bestaande situatie. Voorbeelden van behandelingen zijn frijnen en scharreren. Met name een juiste maatvoering en profilering zijn hierbij van belang. Een verkeerde keuze leidt tot een afwijkend uiterlijk ten opzichte van de bestaande situatie (zie foto).

3. Een correcte plaatsing van de natuursteen

Natuursteen dat is ontstaan door afzettingen is opgebouwd uit lagen. Deze laagopbouw wordt ook wel een "leger" genoemd en komt zowel staand als liggend voor. Men spreekt dan ook over een "staand" of "liggend" leger. Deze natuurstenen beschikken daardoor ook over een "richting" waarin vocht zich door de steen beweegt. Wanneer deze richting niet overeenkomt met richting van het vochttransport waarin de steen in de praktijk wordt geplaatst, kan dit leiden tot delaminatie van het natuursteen (zie foto).

Hoe goed herstel te garanderen?

Voor een goed herstel van natuursteen spelen veel zaken mee en is veel kennis en ervaring vereist. Daarom verdient het aanbeveling bij herstelwerkzaamheden een erkende aannemer het werk te laten uitvoeren. Een overzicht van erkende aannemers is te vinden op de website van de ERM (<https://www.stichtingerm.nl/bedrijven>). Mocht uw aannemer niet erkend zijn, dan is kennis van de URL 4007 een vereiste. De URL bevat veel informatie en een compleet overzicht van alle eisen waar bij het herstel van natuursteen aan moet worden voldaan. De URL is gratis te downloaden van de ERM-website (<https://www.stichtingerm.nl/richtlijnen/url4007>).